

Marta Kloučková

„Jazz budeme hrát, i kdyby se přestal točit svět“

Jazzmanka, textařka, skladatelka a zpěvačka Marta Kloučková je v jednom kole. Zpívá s různými uskupeními i sólově, textuje a skládá, organizuje festival a workshop Voicingers a v Českém rozhlase Vltava uvádí pořad Sedmé nebe. Nyní přichází s novou deskou Stopa snu, kterou pokřtila 4. listopadu v pražském Jazz Docku.

TEXT: TOMÁŠ PILÁT / TRANZISTOR LABEL

Co vy a snění – sníte často? A pamatujete si své sny celé, nebo spíš jejich stopy?

Jak kdy. Měla jsem období, někdy v lednu, únoru minulého roku, kdy se mi zdálo hodně snů a skoro všechny jsem si pamatovala. Jinak si ale pamatuji spíše ty stopy. Název alba ovšem odkazuje k něčemu jinému. K době, která nějakou dobu trvala, něco se dělo, pak se všechno rozpadlo a z toho snu zbyla jen ta stopa.

Skládáte či textujete ve snech?

To ne. Stává se mi někdy, že se probudím a napadne mě melodie, ale ta je ve mně spíš podvědomě už z dřívějšíka. Ráno vyplave na povrch, ale se snem už ji přímo spojenou nemám.

Vaše nové album je hodně osobní, téměř autobiografické. Je pro vás hudba prostředkem, jak se s různými – třeba i méně příjemnými – okamžiky vyrovnat?

Určitě. Tahle deska odráží především změnu v mém osobním životě. Ta přišla v roce 2020, hned nato přišel covid, a já jsem najednou měla svůj život otočený o sto osmdesát stupňů. Zároveň jsem měla hodně času všechny ty události zpracovávat – a vypsat se z toho. A přetavit je v umění, když to řeknu takhle. Zkrátka umělecky z toho všeho vysosat maximum – to byl můj záměr. Písničky vznikaly tak, že jsem nejdřív měla text a ten jsem pak zhudebňovala. Většina mých textů jsou spíš básně než písňové texty.

Dá se tedy deska Stopa snu chápat i jako váš poetický deník?

Ano, dá. Já si deník píšou. Když se pak zastavím k nějaké reflexi, automaticky se dostanu do sfér, kde už to není zápis typu „tohle jsem dneska dělala a tady jsem byla“. Odletím do takové, řekla bych, automatiky podvědomí, kdy jsem pak sama překvapená, co jsem v tu chvíli cítila – aniž bych to nutně racionálně

věděla. Čas od času se vrátím k nějakému textu a ten mi napoví, že určité situace už jsem kdysi cítila, vlastně ještě v době, kdy se neděly. Je to ohromně zajímavé. (smích)

Asi i proto jsou všechny texty na vaší nové desce česky...

Ano, čeština je pro mě nejautentičtější uměleckým projevem. Dělán spoustu muziky, zpívám ve vokálních seskupení Skety a taky třeba vokály u Vojty Dyka. Člověk se pořád učí nové písni a interpretuje je podle toho, v jakém jsou žánru a jak si je pozice žádá, často i anglicky. Čeština je pro mě autentická jak ve frázování, tak v tom, co chci vyjádřit. Volím si barvu hudby i vokální interpretaci. V tomhle ohledu pro mě tedy byla čeština jasná volba. Měla jsem velkou svobodu zhudebnit svoje texty tak, jak chci.

Jak velký je interpretační podíl vašich muzikantských partnerů – kytaristy Davida

Foto: Kateřina Bíbrlíková

Čeština je pro mě autentická jak ve frázování, tak v tom, co chci vyjádřit. Volím si barvu hudby i vokální interpretaci. V tomhle ohledu pro mě tedy byla čeština jasná volba.

Dorůžky, pianisty Víta Křišťana, kontrabasisty Jaromíra Honzáka a bubeníka Marka Urbánka – na konečné podobě písni?

Velký. Píseň hudebně připravím, ale oni ji pak uchopí, zpracují, případně opřipomínkují, něco změníme... Rozhodně nepřicházím s dogmaty typu „chci, abyste to hráli takhle, a ne jinak“. To by bylo kontraproduktivní i proto, že sami jsou skvělí muzikanti i skladatelé. Písničky už píšou tak, aby se do nich mohli nějak otisknout. Pro mě je tenhle postup nemírně cenný a jsem za něj ráda.

Oni se na albu podíleli i skladatelsky...

Ano, dva texty na albu zhudebnil David Dorůžka a jeden Vít Křišťan. Jsem nadšená, jak citlivě je uchopili a jak se to povedlo.

Všichni zmínění kolegové jsou prvotřídní a vyhledávaní muzikanti. Měli jste, než jste šli do studia, písně z větší části nacvičené, nebo se ještě i při nahrávání improvizovalo?

Měli jsme je docela nacvičené a ve studiu

Marta Kloučková v nahrávacím studiu, foto: Zuzka Bönisch

jsme nahráli tři čtyři jetí. Z nich jsme pak vybírali tu nejlepší nahrávku. Můj záměr byl, aby to působilo živě, abychom nic nepřetáčeli, nestříhali a tak dále. Ale například v písni Myšlenky je volná improvizace. Pasáž, ve které se vyskytuje, k ní totiž přímo vybízí. Začátek skladby byl ale vypsaný a píseň končí recitací, což bylo také dané. Struktura písně, až na tu volnou improvizaci, byla tedy jasně určená. Obecně měly všechny písně jasnou strukturu, která se organicky naplňovala. Je tam samozřejmě hodně muziky, která nebyla v notách vypsaná, ale to bylo možné proto, jaké muzikanty v kapele mám. Současně musím zmínit ještě Milana Cimfeho, díky kterému jsme měli ve studiu Sono skvělé zvukové podmínky. Spolupráce se všemi si moc vážím. Je to pro mě neuvěřitelně inspirativní a myslím, že i tím se velmi posunuju.

Texty i hudba vašich písní jsou často poetické, nostalgické, pracujete

i s náladami, které vznikají díky počasí – jsou tu písničky Pršet nepřestává, Sněží nebo Podzimní píseň. Stává se vám často, že na vás působí počasí a venkovní atmosféra a vznikne z toho píseň?

Určitě, ale není to tak, že bych si řekla: Dneska tolik prší, tak o tom napíšu písničku! Myslím si, že v sobě mám hodně přírody spíše skrze to, že jsem vyrostla v Jablonci nad Nisou, hned za domem jsme měli les, a příroda byla důležitou součástí mého dětství. V Praze vedu městský život, takže možná v tom nějaká nostalgie po přírodě je. To je jedna stránka věci. Druhou stránkou je zvukomalebnot, zvučnost slov, kterou ve svých textech vyhledávám. Déšť, sníh, to jsou krásná slova a „pršet nepřestává“ je hezká slovní kombinace. Napsat třeba text o motoru nebo použít spojení „jsi můj motor“, to u mě nepřichází v úvahu. (smích) Pracuju s určitou slovní zásobou, která, musím přiznat, je omezená,

a některé motivy se u mě opakují. Ale hodně pracuju se zvukomalebnotí a citlivostí, která je mně přirozená. Nechci přitom rozhodně říct, že je něco špatného mít v písničce slovo motor. Třeba Jana Koubková, která moji novou desku pokřtí, s tím pracovat umí. Například v písničce Bugatti Step jsou slova jako karburátor a je to naprosto skvělé. Já ale pracuju s jinou poetikou, takže si vybírám spíš slova jako déšť nebo sníh.

Kromě toho máte na desce i procítěný přednes, až skoro herecký. Když jsem vás poslouchal, přišla mi na mysl Hana Hegerová...

To je hezké...

... myslím si, že by se vaše písně daly označit i jako šansony. Bránila byste se tomu? A obecně – co říkáte třídění hudby do žánrových škatulek?

Nebránila. I písně na mojí předešlé

desce Loving Season označil jeden hudební publicista jako částečné šansony. Skrze práci s textem se tomu nebráním. Víím, že pro posluchače, dramaturgy a celkově pro orientaci je důležité se v té přehršli hudby, která každý den vzniká, nějak zorientovat, probrat se v ní a někam ji zařadit. Už tedy nepřitelem škatulek nejsem, protože víím, že jsou důležité. A co se týče mojí hudby – ať si ji každý zařadí tak, jak cítí. Já bych ji zařadila někam mezi jazz a písničkářství, protože spíš než jako skladatelka se cítím jako písničkářka. Ale protože písničkářství u nás má konotace spíše s kytarou a úplně jiným stylem hudby, tak říkám, že dělám jazz, šanson, píseň... Koneckonců – šansony jsou vlastně písně!

Foto: Zuzka Bönisch

Foto: Tomáš Vodňanský

Vaše slavná a skvělá kolegyně Vlasta Průchová říkala, že jazz je životní styl. Souhlasíte s tím a je to i váš životní styl?

(delší zamyšlení) Vííte, my všichni, co ji děláme, máme tuhle muziku rádi. Přestože mám spoustu projektů i v jiných žánrech, tak jazz je srdcovka. Takže ano, viděno takhle se dá jazz označit jako životní styl: máme jej tak rádi, že

i kdyby na chleba nebylo – i kdyby se přestal točit svět –, budeme ho pořád hrát. (smích) Mám pocit, že v jazzu, v jazzové komunitě jsou věci čistší. Nejde tu o show, o blyštivé kostýmy a množství světla, ale o muziku. I když mě by určitě bavilo jít i touhle cestou, nemyslím si totiž, že se to vzájemně vylučuje. Je možné mít blyštivé kostýmy, velkolepou show a přitom pořád dělat

... myslím, že v jazzu jsou upřímnější vztahy než v jiných uměleckých odvětvích. A ty se při koncertě přenášejí i do publika.

fantastický jazz. Primárně ale jazzová hudba o tomhle není. Chceme si hezky zahrát muziku, kterou máme rádi. Jako muzikanti si vzájemně vycházíme vstříc, přitom máme prostor pro vlastní tvorbu. Takže shrnuto: myslím, že v jazzu jsou upřímnější vztahy než v jiných uměleckých odvětvích. A ty se při koncertě přenášejí i do publika. My stojíme na pódiu s obrovskou koncentrací a energií a lidi v hledišti nám to vracejí. Vzniká tak úžasná „akce a reakce“. Vzniká intenzivní emoce, která se člověka zákonitě hluboce dotkne. ☒